

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשכ"ו

יו"ל לש"פ מטות-מסעי, ב' מנחם-אב, ה'תשע"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושתים לבריאה

שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ מטות-מסעי, ב' מנחם-אב — הננו מוציאים לאור התועדות מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב ה'תשכ"ו, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם — התועדות כרך מז).

*

בתור הוספה — כמה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק פ' פינחס, ה'תשע"ב
שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2012 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5772 • 2012

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשכ"ו.

בלתי מוגה

א. הפרשיות מטות ומסעי הם לעולם בג' השבועות ד"בין המיצרים"¹.

— פרשת פינחס, יש שנים שהיא לפני ג' השבועות, וגם בשנים שהיא בתוך ג' השבועות, הרי זה רק בהתחלת ג' השבועות. ולעומת זאת, פרשת דברים היא לעולם בתשעת הימים. ואילו הפרשיות מטות ומסעי הם לעולם בתוך ג' השבועות, ויתירה מזה בנוגע לפרשת מסעי — שלפעמים היא בתשעת הימים.

ויש לבאר השייכות דפרשת מטות לג' השבועות:

בהתחלת פרשת מטות מדובר אודות ענין הנדרים. ומבואר בזה², שמי שנמצא במדריגת צדיק, והולך בדרך התורה כו' — עליו אמרו חז"ל³ "דייך מה שאסרה לך התורה"; ורק כיון ש"אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"⁴, אזי יש צורך בענין הנדרים שהם "סייג לפרישות"⁵, כדי שלא יבוא לידי חטא כו'.

וזוהי גם השייכות דפרשת נדרים לג' השבועות ד"בין המיצרים" — כי, כללות הענין ד"בין המיצרים" שקאי על מיצר הגלות הוא מצד החסרון בהנהגה ע"פ התורה, שהרי כאשר ההנהגה היא ע"פ התורה אזי לא שייך ענין הגלות, כמאמר רז"ל⁶ "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה", ונמצא, שמיצר הגלות ("בין המיצרים") הוא רק כאשר חסר בהנהגה ע"פ התורה; ובמצב כזה יש צורך גם בענין הנדרים, כנ"ל. ומזה מובן גם בנוגע לפרשת פינחס, שכיון שלפעמים היא לפני ג' השבועות (אף שלפעמים היא בתוך ג' השבועות), הרי היא הכנה והקדמה לג' השבועות.

[ובדוגמת פרשת נצבים ש"קורין לעולם קודם ר"ה, ומרומז במלת

(1) ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ, ב' מנ"א וש"נ.
 (2) ראה שיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א וש"נ.
 (3) ירושלמי נדרים פ"ט ה"א.
 (4) קהלת ז, כ.
 (5) אבות פ"ג מ"ג.
 (6) שם פ"ו מ"ב.
 (1) ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ, ב' מנ"א וש"נ.
 (2) ראה שיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א וש"נ.
 (3) ירושלמי נדרים פ"ט ה"א.
 (4) קהלת ז, כ.
 (5) אבות פ"ג מ"ג.
 (6) שם פ"ו מ"ב.

היום דקאי על ר"ה⁷, "שהוא יום הדין, וכמ"ש⁸ ויהי היום גו', ותרגם והוה יום דינא רבא⁹, והיינו, שאף שיש בה כבר הענין דר"ה, שהרי נאמר בה "היום" דקאי על ר"ה, מ"מ, קורין אותה קודם ר"ה, בתור הכנה והקדמה לר"ה].

ב. והענין בזה:

אמרו רז"ל¹⁰ "פינחס זה אליהו".

ובנוגע לאליהו — הרי אף שהיו אצלו כו"כ ענינים, הנה ענינו העיקרי הוא "מבשר טוב"¹¹, שבא לבשר על הגאולה¹² (בכדי שיתכוננו לזה, ככל עניני קדושה שצריכים לבוא ע"י עבודה ויגיעה, ולא באופן של "נהמא דכיסופא"¹³).

ולהעיר, שכיון שענינו של אליהו הו"ע הגאולה, לכן מצינו שאמר לבנ"י "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים אם ה' הוא האלקים לכו אחריו ואם הבעל לכו אחריו"¹⁴ (דבר שלא מצינו בשאר נביאים) — דלכאורה אינו מובן¹⁵: היתכן לומר "אם הבעל לכו אחריו", שזהו טוב יותר מאשר "פוסחים על שתי הסעיפים"? — כי, ענין הגאולה בא דוקא ע"י עבודת הבריורים, שמבררים הפסולת מתוך האוכל כו', כך, שכל דבר עומד בפני עצמו כו', ולכן אמר "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים", כיון שיש צורך בבירור וליבון המעמד ומצב כו'.

וכיון ש"פינחס זה אליהו", הרי מובן, שגם ענינו העיקרי של פינחס הו"ע הגאולה.

וכמובן גם מדברי הגמרא¹⁶ "הרואה פינחס בחלום פלא נעשה לו", וכמשנת¹⁷ שאין זה בגלל שהשם פינחס מתחיל באות פ', אלא כפירוש רש"י "כמו שנעשה לפינחס, כדאמרינן בסנהדרין"¹⁸, שמזה מובן, שאף

7 לקו"ת ר"פ נצבים.

8 איוב ב, א.

9 ראה כתור שם טוב בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול).

10 תיב"ע וארא ו, יח. פדרר"א פמ"ז.

זהר ח"ב קצ, סע"א. ח"ג (רע"מ פינחס) רטו,

א. יל"ש ר"פ פינחס. פרש"י ב"מ קיד, ב (ד"ה

לאו מר כהן). רלב"ג מלכים"א יז, א.

11 ישע"י נב, ז.

12 ראה עירובין מג, ב ובתוד"ה דלא

אתא. תיב"ע ויל"ש שבהערה 10. רמב"ם הלי

מלכים פי"ב ה"ב. פרש"י בחוקותי כו, מב.

13 ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. הובא

בלקו"ת צו ז, רע"ד. ובכ"מ.

14 מלכים"א יח, כא.

15 ראה גם תו"מ חיי"ט ע' 101 ואילך.

וש"נ.

16 ברכות נו, סע"ב.

17 שיחת ש"פ פינחס, כ"א תמוז ס"ב

(לעיל ע' 227). וש"נ.

18 פכ, ב.

שהיו אצלו כו"כ ענינים (כמו ענין השלום — "הנני נותן לו את בריתי שלום"¹⁹, וכיו"ב), הנה ענינו העיקרי הוא ש"פלא נעשה לו". והרי גם כללות ענין הגאולה הו"ע של "פלא".

ועפ"ז מובן ענינה של פרשת פינחס בתור הכנה והקדמה לג' השבועות ד"בין המיצרים" — שלפני שמתחיל "בין המיצרים" שקשור עם מיצר הגלות, מקדים הקב"ה רפואה למכה (כמובא בפירושו רש"י²⁰ מדברי הגמרא²¹) ע"י "פינחס זה אליהו", מבשר הגאולה.

ג. ויש להוסיף בזה:

בנוגע לפינחס ואליהו — הרי כיון שאליהו הי' לאחרי פינחס, מתאים יותר לומר "אליהו זה פינחס", ואעפ"כ, אומרים "פינחס זה אליהו", שזהו בודאי בדיוק, כידוע שגם הסדר בתורה הוא תורה²².

ומבואר בזה²³ — ע"פ מ"ש בזהר²⁴ שאליהו הי' כבר "מקדמת דנא", קודם בריאת העולם, ולכן אומרים ש"פינחס (שהי' לאחרי כן) זה אליהו" (שהי' עוד מקודם לכן).

וכן הוא בנוגע לענין הגאולה — ענינים של אליהו ופינחס — כדאייתא במדרש²⁵ על הפסוק²⁶ "רוח אלקים מרחפת על פני המים", "זה רוחו של מלך המשיח", והיינו, שעוד קודם בריאת העולם, ואפילו קודם המאמר "יהי אור"²⁷, הי' כבר ענין הגאולה — "רוחו של מלך המשיח".

והענין בזה:

תכלית כוונת הבריאה היא שעי"ז יגיעו למדרגה נעלית יותר מכמו שהי' קודם בריאת העולם (שזהו כללות הענין דירידה צורך עלי', היינו, שתהי' עלי' לדרגא נעלית יותר מכמו שהי' קודם הירידה, דאל"כ, הרי זה ללא תועלת, ובודאי שהקב"ה אינו עושה דבר בחנם), כי, קודם הבריאה היו נש"י במדרגת צדיקים, כמארז"ל²⁸ "במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים", ואילו ע"י בריאת העולם ניתוסף העילוי דעבודת התשובה, שלמעלה מעבודת הצדיקים²⁹.

(25) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

(26) בראשית א, ב.

(27) שם, ג.

(28) שם פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.

(29) ראה ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה

פ"ז ה"ד.

(19) פינחס כה, יב.

(20) אסתר ג, א. וראה גם ואתחנן ד, כה.

(21) מגילה יג, ב.

(22) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק

תושבע"פ, כלל לשונות בתחלתו (תב, ב).

(23) ראה תר"מ חכ"ו ע' 79. וש"נ.

(24) ח"א מו, ב.

וזהו שקודם בריאת העולם היתה כבר "רוחו של מלך המשיח" — בבחינת הקדמת רפואה למכה — שהרי ענינו של משיח הו"ע התשובה, כמאמר³⁰ "משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא".

כלומר: נוסף לכך שבסופו של דבר "לא ידח ממנו נדח"³¹, הנה כבר מלכתחילה ישנו ענין התשובה מצד "רוחו של מלך המשיח".

ובזה מודגש יותר שענין של אליהו — ענין הגאולה — הוא מקדמת דנא (שלכן אתי שפיר הלשון "פינחס זה אליהו"), שזהו"ע "רוחו של מלך המשיח" שהיתה כבר קודם הבריאה.

ד. וענין זה נוגע גם לעבודת האדם:

כיון שענין הגאולה ישנו כבר מקדמת דנא, והיינו, שעוד לפני התחלת הגלות הי' כבר ענין הגאולה, כאמור שהקב"ה מקדים רפואה למכה, "אקדימא טעניתא"³² — הרי מובן, שכללות ענין הגלות והמניעות והעיכובים שבו כו', אינם מציאות אמיתית.

כלומר: לא זו בלבד שכללות ענין הגלות הוא בדוגמת "נהרות המכזבין", שכיון שפוסקת נביעתם, הרי זו הוכחה שגם מלכתחילה אינם בבחי' "מים חיים"³³ — שענין זה נעשה רק לאחרי שפוסקת נביעתם, אלא יתירה מזה — שכבר מלכתחילה ישנו ענין הגאולה שמבטל את ענין הגלות, וכיון שכן, הרי כל מציאות הגלות אינה אלא כדי שיבטלו אותה (וע"ד שמצינו בנגלה דתורה לגבי נדרים, שיש נדרים שכל קיום מציאותם אינו אלא כדי שיבטלו אותם³⁴).

וכאשר יודעים שכל ענין הגלות והמניעות והעיכובים כו' אינם מציאות אמיתית, וכל מציאותם אינה אלא כדי שיבטלו אותם ע"י העבודה (כך, שבידו ה"מפתח" לפעול זאת) — אזי נעשית העבודה שבזמן הגלות בנקל יותר ומתוך שמחה וטוב לבב.

ועד שע"ז פועלים את ענין הגאולה, החל מהגאולה הפרטית של כל אחד מישראל, ומזה באים לגאולה הכללית של כל בני"י, באופן ש"פדאני לי ולבני מבין אומות העולם"³⁵, בביאת משיח צדקנו, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים.

* * *

(32) לשון חז"ל — זח"א קעט, א-ב.

(33) פרה פ"ח מ"ט.

(34) ראה גם ת"מ ח"י ע' 202.

(35) ברכות ח, רע"א.

(30) ראה זח"ג קגג, ב. לקו"ת דרושי

שמע"צ צב, ב. ובכ"מ.

(31) ע"פ שמואל"ב יד, יד. וראה הל' ת"ת

לאדה"ז פ"ד סה"ג. תניא ספל"ט.

ה. ע"פ האמור לעיל שפרשת פינחס באה כהכנה והקדמה לג' השבועות בבחינת הקדמת רפואה למכה, מובן, שענין זה צריך להתבטא גם בעבודת האדם, שבזמן זה צריכה להיות עבודת כאו"א מישראל באופן העבודה של פינחס.

ובהקדמה — שענין זה שגם עכשיו ישנה הפעולה של פינחס, מצינו גם בנגלה דתורה (ככל הענינים שישנם גם בנגלה, בגלוי או עכ"פ ברמז)³⁶, כדאיתא בספרי³⁷ על הפסוק³⁸ "ויכפר על בני ישראל", "לכפר על בני לא נאמר כאן, אלא ויכפר על בני", שעד עכשיו לא אז, אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים".

ו. והענין בזה:

בנוגע לפינחס נאמר בכתוב³⁹ ש"השיב את חמתי מעל בני ישראל .. לכן .. הנני נותן לו את בריתי שלום".

ולכאורה אינו מובן: הרי גם בנוגע למשה רבינו מצינו כמה פעמים שהשיב את את חמתו של הקב"ה מעל בני⁴⁰, ולמה דוקא בנוגע לפינחס נאמר "הנני נותן לו את בריתי שלום"?

והביאור בזה:

בנוגע למשה רבינו — כיון שכל ענינו הוא היותו רועה ישראל, הרי חובתו היא להתעניין ולעשות כל התלוי בו לטובתם של ישראל, ובנדוד, להשיב את חמת הקב"ה מעליהם; משא"כ פינחס, שלא הי' מחוייב לקנא כו' (שזוהי הפעולה שעל ידה השיב את חמת הקב"ה מעל בני), ואילו הי' בא לשאול על זה, לא היו מורין לו לעשות זאת (שהרי ע"פ תורה "אין מורין כן"⁴¹), ואעפ"כ עשה זאת מתוך מס"נ בפועל שלמעלה מהבנה והשגה (כדאיתא במדרשי רז"ל⁴² ששבט שמעון רצו להרגו, ואעפ"כ לא התפעל מזה, אף שאין סומכין על הנס כו').

ונקודת הענין — שפעולתו של פינחס היתה בכח עצמו, ואפילו לא מצד בחי' משה שבנפשו,

— כמבואר בתניא⁴³ בפירוש "מ"ש בגמרא⁴⁴ על פסוק⁴⁵ ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך, אטו יראה

41) סנהדרין פב, א.
42) ראה תנחומא ובמדרב"ר ס"פ בלק.
43) רפמ"ב.
44) ברכות לג, ב.
45) עקב יו"ד, יב.

36) ראה גם לעיל ע' 183. וש"נ.
37) ס"פ בלק.
38) פינחס כה, יג.
39) שם, יא-יב.
40) ראה פרש"י קרח טז, ד.

מילתא זוטרתא היא, אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא וכו', דלכאורה אינו מובן התירוץ, דהא שואל מעמך כתיב, אלא הענין הוא, כי כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה וכו'" —

שהרי בנוגע למשה רבינו עצמו — "נתעלמה ממנו הלכה"⁴⁶, ועאכו"כ בנוגע לניצוץ משה.

ואף שפינחס "אמר לו למשה מקובלני מותך"⁴⁷ — הרי זה רק ענין של נתינת כח, ואילו עצם הענין הי' באופן ש"ראה מעשה ונזכר הלכה"⁴⁷, בכח עצמו דוקא.

וכיון שפעולתו של פינחס היתה בכח עצמו, לכן זכה לענין ד"הנני נותן לו את בריתי שלום".

ז. ובפרטיות יותר:

החילוק שבין משה לפינחס הוא — שענינו של משה הוא מלמעלה למטה, שזהו ענין התורה, עלי' נאמר⁴⁸ "דברי אשר שמתי בפיוך", "דברי" (דהקב"ה), שלכן אמרו רז"ל⁴⁹ "מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן כו'", "כי גם עסק התורה שבכ"א ובכל זמן הוא דבר ה' ממש שנאמר למשה מסיני"⁵⁰; ואילו ענינו של פינחס הוא מלמטה למעלה, שזהו ענין התפלה, שהיא "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"⁵¹.

וזהו מ"ש⁵² "ויעמוד פינחס ויפלל ותעצר המגפה", "ויפלל" מלשון תפלה⁵³ — דלכאורה: מצינו שאהרן עצר המגפה ע"י הקטורת, כמ"ש⁵⁴ "ויתן את הקטורת גו' ויעמוד בין החיים ובין המתים ותעצר המגפה"; אבל היכן מצינו שפינחס עצר המגפה ע"י תפלה? — אך הענין הוא, שכללות ענינו של פינחס הוא מלמטה למעלה, שזהו ענין התפלה.

ועפ"ז יובן גם בנוגע לענין הנבואה של פינחס⁵⁵, שאף שהאריך ימים הרבה מאד (כמ"ש הרלב"ג⁵⁶ בנוגע לענינים שבהם משתווים פינחס

46 פרש"י בלק כה, ו — מסנהדרין שם.

47 פרש"י שם, ז — מסנהדרין שם.

48 ישע"י נט, כא.

49 ברכות כב, א. וש"נ.

50 תו"א יתרו סז, ב.

51 ויצא כח, יב. וראה זהר ח"א רסו,

ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה

(פג, א).

52 תהלים קו, ל.

53 ראה ברכות ו, ב. כו, ב.

54 קרח יז, יב"ג.

55 ראה ויק"ר בתחלתו ובפי' מהרז"ו.

56 ס' שופטים ה, לא. ו, ח. מלכים א יז,

א. וראה רד"ק דברי הימים א ט, כ. וראה גם

תו"מ מנחם ציון ח"ב ע' 384. וש"נ.

ואליהו) — שהרי מצינו שכבר בימי המילואים הי' ראוי לשמש בכהונה⁵⁷, ומצינו שחי בימי יהושע, וגם בימי יפתח כו' — מ"מ, לא נמצאו נבואות שלו אלא במקומות ספורים בלבד, וטעם הדבר⁵⁸, לפי שעיקר ענינו הי' ענין התפלה (מלמטה למעלה), ולא ענין הנבואה.

אמנם, אף שענינו של פינחס הוא העלאה מלמטה למעלה, מ"מ, לא הי' זה באופן של רצוא ללא שוב (כפי שהי' אצל נדב ואביהוא), אלא הי' אצלו גם ענין השוב (ועד שעל ידו נתכפר החטא של נדב ואביהוא⁵⁹) — כמודגש בכך שעל ידו נעצרה המגפה, היינו, שישארו בחיים למטה דוקא, היפך הענין דרצוא ללא שוב, וכן מצינו שהי' משוח מלחמה⁶⁰ (וגם להדעות שלא הי' משוח מלחמה⁶¹, הרי מפורש להדיא בקרא שהשתתף בעצמו במלחמה⁶²), והרי כללות ענין המלחמה הוא תנועה של שוב, שהו"ע ההמשכה למטה דוקא.

ח. וההוראה מזה — בנוגע למעלת העבודה בכח עצמו:

ידוע⁶³ שכל החידוש ("אויפטו") של חסידות חב"ד הוא — שצריכה להיות עבודה בכח עצמו דוקא, ולא לסמוך על מישהו אחר כו', כמו השיטה שהעיקר היא עבודתו של הצדיק, ו"צדיק באמונתו יחי"⁶⁴, "אל תקרי יְחִי אלא יְחַי", כך, שיכולים לסמוך על הרבי... אלא בהכרח שתהי' העבודה בכח עצמו, מלמטה למעלה.

בודאי יש צורך וישנה הנתינת כח של רבותינו נשיאינו בנוגע לכל הענינים, אבל, יחד עם זה, צריכה להיות העבודה בכח עצמו דוקא, "אַלְיֵין טָאָן", "אַלְיֵין האָרעווען", אלא, שכדי לידע שאכן הולכים בדרך הנכונה, צריכים לילך בדרכיו ואורחותיו אשר הורנו כו'.

וע"י העבודה בכח עצמו דוקא, בדוגמת עבודתו של פינחס, פועלים הענין דתחיית המתים (היפך ענין המגיפה רח"ל), החל מענין התחי' בנוגע ל"מאן דנפיל מדרגי' (ד) איקרי מית"⁶⁵, ועד לענין דתחיית

לרמב"ם ה' איסוב' פי"ז הט"ז. ועוד.
62) פרשתנו שם.
63) ראה לקו"ד ח"א קמא, ב. סה"ש תש"ד ע' 133. ועוד.
64) חבקוק ב, ד. וראה מכות בסופה. תניא פל"ג.
65) ראה זח"ג קלה, ב. הנסמן באג"ק ח"ב ס"ע ד.

57) ראה זבחים קא, ב ובחזא"ג מהרש"א שם. רמב"ם ה' ביאת המקדש פ"ה הי"ג.
58) ראה גם המשך תער"ב ח"ב ע' א"סח.
59) ראה זח"ג ריז, א. הובא ונת' בסה"מ תרכ"ט ע' עדר. המשך תער"ב ח"א ע' שי. ח"ב שם.
60) סוטה מג, רע"א. פרש"י פרשתנו (מטות) לא, ו.
61) ראה מהרש"א סוטה שם. משל"מ

המתים כפשוטו, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו כו', בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים.

* * *

ט. מאמר ד"ה וידבר משה אל ראשי המטות גו'.

* * *

י. הביאור במ"ש בסיום פרשת נדרים⁶⁶: "אלה החוקים גו' בין איש לאשתו בין אב לבתו", ורש"י אינו מבאר למה לא נזכר עיקר הענין, שחובת הנודר לקיים נדרו — כיון שזהו דבר שהשכל הפשוט מחייבו, וכפי שמצינו גם לפני מ"ת; ואילו החידוש שבפרשה הוא בנוגע להפרת נדרי בת ואשה ע"י האב והבעל. ומזה מובן שגם הרמז באמירת הפרשה "אל ראשי המטות" הוא בנוגע לדין הפרת נדרים ע"י יחיד מומחה; הפרת נדרים ע"י ראשי המטות בפנימיות הענינים — שפועלים עליו אצל בני"י, שלא יצטרכו לפרוש מהדברים הגשמיים, אלא יוכלו לבררם. ולכן נאמרה פרשה זו סמוך להכניסה לארץ⁶⁷, להתעסק בדברים גשמיים. ועבודה זו צריכה להיות באופן ד"לא יחל דברו", "שלא יעשה דבריו חולין"⁶⁸, אלא להמשיך בהם קדושה. וענין זה הוא ביכולת כאו"א מישראל⁶⁹, להיותו בת ואשה להקב"ה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חי"ג ע' 105 ואילך.

* * *

יא. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁷⁰ "זאת הארץ אשר תפול לכם וגו'", "לפי שהרבה מצות נוהגות בארץ ואין נוהגות בחוצה לארץ,

ומיד נתייב מיתה בגלל שאמרו "משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ" (פרש"י בהעלותך יא, כח), כי, אע"פ שמשה לא נכנס לארץ, מ"מ, נעשו כל הענינים על ידו כו'.

66 פרשתנו שם, ג ובפרש"י.

67 אף שלכאורה יכול לטעון: בשלמא בנוגע להקב"ה מובן שאין מקום לענין של חולין — "חלילה לך", "חולין הוא לך" (וירא יח, כה ובפרש"י); אבל בנוגע לאיש ישראל — מה החסרון בענין של חולין (שהרי אין זה ענין של טומאה וכיו"ב).

70 פרשתנו (מסעי) לד, ב.

66 פרשתנו (מטות) ל, יז.
67 וע"ד מ"ש רבינו הזקן בתניא (ספכ"ה) בביאור הטעם ש"צוה משה רבינו ע"ה במשנה תורה לדור שנכנסו לארץ לקרות ק"ש פעמים בכל יום לקבל עליו מלכות שמים במסירת נפש", אף ש"הבטיח להם פחדכם ומוראכם יתן ה' וגו'".

ואף שהכניסה לארץ היתה ע"י יהושע, הרי הניתנת-כח על זה היתה צריכה להיות ע"י משה, ולכן גם פרטי הענינים דחלוקת הארץ נאמרו ע"י משה, כיון שכל הענינים צריכים להיות ע"י משה דוקא. וזהו הטעם שאלרד

הוצרך לכתוב מצרני גבולי רוחותי' סביב, לומר לך מן הגבולים הללו ולפנים המצות נוהגות, "תפול לכם", "על שם שנתחלקה בגורל נקראת חלוקה לשון נפילה. ומדרש אגדה אומר, ע"י שהפיל הקב"ה שריהם של שבעה⁷¹ אומות מן השמים וכפתן לפני משה, אמר לו, ראה אין בהם עוד כח" — שמשמעות הכתוב "זאת הארץ אשר תפול לכם" (שלכאורה מיותר) שנעשה שינוי בארץ עצמה, ועכצ"ל שהמדובר הוא בנוגע ל"מצוות (ש)נוהגות בה"⁷². אך עפ"ז אינו מובן מדוע נאמר הלשון "תפול", ולא בלשון קימה ועלי? ולכן מפרש שהלשון "תפול" הוא בגלל החלוקה בגורל. אבל, עפ"ז הול"ל הלשון "תפול" בפסוק⁷³ "אך בגורל יחלק", ולא כאן? ולכן מביא הפירוש ש"הפיל הקב"ה שריהם כו", אבל רק מ"מדרש אגדה", שרחוק יותר מפשש"מ, שמדובר אודות הארץ, ולא אודות השרים. והביאור בפנימיות הענינים — בנוגע לירידת הנשמה למטה, שהאהוי"ר היא בבחי' נפילה לגבי קודם הירידה, אבל דוקא עי"ז מגיעה לעבודה שלמעלה מטו"ד שמצד בחי' הגורל. ועוד זאת, שהקב"ה מפיל וכופת⁷⁴ לפני בחי' משה שבו את כל המונעים והמעכבים כו' — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁷⁵ בלקו"ש שם ע' 122 ואילך.

יב. ויש לקשר זה גם עם פרשת דברים שמתחילים לקרוא בתפלת

מנחה:

כיון שספר דברים, משנה תורה, אמרה משה מפי עצמו⁷⁶ — הרי זה ירידה לכאורה לגבי ד' הספרים שלפנ"ז.

אבל לאידך גיסא, הרי זה נקרא "משנה תורה", שיש בזה העילוי

71 ויש ליישב גם גירסת הדפוסים: "ע" (שבעים) — כיון שכיבוש ארץ ישראל (ארץ שבעה עמים) נוגע גם לכל שבעים אומות העולם, שהבירור שלהם נעשה עי"ז שבאים לא"י כו', כפי שמצינו בזמן שלמה המלך — כאשר "קיימא סיהרא באשלמותא", והבירור הי' בדרך מנוחה — שמלכת שבא באה אליו מעצמה כו' (ראה תו"מ ח"מ ע' 96. וש"נ).
72 וע"ד מ"ש בנוגע לבניי: "ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה" (תשא לג, טז), והיינו, שגדלה מעלת בניי בגלל המצוות שנצטוו בהם, כמ"ש "צו את בני ישראל", "דבר אל בני ישראל".

73 פינחס כו, נה.

74 ורש"י מוסיף: "אמר לו, ראה אין בהם כח עוד" — כי גם עבד כפות יש לו עדיין כח, ויכול להשתחרר מהכפיתו כו', ולכן מוסיף ש"אין בהם כח עוד", שהם כמו דומם (ולא כמו צומח חי ומדבר), אף שעדיין קיימת מציאותם ולא נתבטלה (שאו אין מה לברר כו'). וענין זה הוא מצד בחינתו של משה, שמעלתו היא מעלת הראי' (ראה לקו"ת ואתחנן ב, סע"ד ואילך. ובכ"מ), וזהו הדיוק "ראה כו'" (משא"כ מצד יהושע כו').

75 בשילוב שיחת ש"פ מטו"מ תש"ל.

76 מגילה לא, ב.

ד"כפלים לתושי"י⁷⁷, וע"ד מעלת דברי סופרים שערכים וכו' יותר מדברי תורה⁷⁸.

כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים בברכה שיהפכו ימים אלו לששון ולשמחה, בביאת משיח צדקנו.

78) ראה סנהדרין פח, ב (במשנה). ע"ז לה, א ובפרש"י.

77) איוב יא, ו. וראה שמו"ר רפמ"ו.

הוספה

בי"ה. כב אדר שני תשי"ח

לועד הסניפי וכו'

שלום וברכה.

(א) חבל על שאין מתרחב ואדרבה מתקצר ענין חינוך הבוגרים ובוגרות, וארצה לקוות שיוסיפו אומץ בזה ככל היכולת ויודיעו ישר לכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א מהתוצאות.

(ב) מקופת ההדפסה יקחו מאה דולר להחזקת בית רבקה וחונך הבוגרים ובוגרות ואכניס פה חלופם בקופת ההדפסה.

(ג) מטובם לשלח המפתח של הארגז של התניא/ת דשוסטערמאן בטח יש לשלח במכתב והתורה חסה כו' ואפילו על כלי חרס.

(ד) כדאי הי' להשתדל ביותר בענין הפצת ומכירת הנדפסים ובה תועלת רוחניית וגשמיית גם יחד ויש להתנהג בזה כמנהג התגרים ובטח יש להם הצעות בזה ויודיעו.

(ה) ע"ד הצעת גלאנצער שידפיסו שמות כו' על חלק מהשו"ע הנה הסכום שהציע אין כדאי בהורדת המחיר שנעשה כאן ע"י שיש שם מנדב על הספר, ויציעו לו שיקנה ספרים בסכום זה ועל ספרים אלו יציגו בחותם של גמי (רעזינג) שהוא נדבה מהנ"ל לזכר נשמות כו' וכיו"ב.

לועד הסניפי וכו': לבתי הספר כו' ולצרכי הדפסה באירופא. אגרות נוספות אליהם — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתטו, ובהנסמן בהערות שם.

התניא/ת: הוצאת קה"ת — אצל מינכען, תש"ז.

והתורה חסה כו' ואפילו על כלי חרס: נגעים פי"ב מ"ה. תו"כ ופרש"י — מצורע יד, לו. ר"ה כז, א. וש"נ.

מהשו"ע: לרבנו הזקן — שם, תש"ח.

אם יש שדי חמד במחזנס: ראה גם אג"ק ח"ב אגרת שמח (בתאריך זה; למהור"ד בראומאן): "כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א רוצה להדפיס את כל השדי חמד בנייד וכריכה היותר יפים, ומטובו לחקור כו" (וראה גם בהנסמן שם. ועוד). י"ל לאחר זמן ע"י רבינו — קה"ת, תש"ט ואילך.

ו) מטובו לחפש ולהודיעני בהקדם אם יש שדי חמד במחנם ואיזה חלקים
 וכן השארית יודא, כמובן צ"ל ראויים להדפסה ע"י פוטגרפיא.
 מוסג"פ קונטרס לבי ניסן ובדאי יזכו בו את הרבים.
 המחכה למענה עכהנ"ל ומאחל כט"ס.

הרב מנחם שניאורסאן.

מטובם להמציא מכי המוסג"פ להר"ד שי.

ב

בי"ה, יא' מנחם אב ה'תשי"ד
 ברוקלין, נ.י.

הרה"ח ווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
 מוהרב"צ שי שדי"ר

שלום וברכה!

מאשר הנני בזה קבלת מכתבו מזי מנ"א ושני מכתביו הקודמים ...

זה מכבר יצא לאור הספר כתר שם טוב (טעמים ומנהגים) — להרב גאגין
 — על פסח ועל שבועות וכו', ונרשם ג"כ בהקטלוג של המוכר ספרים
 דזיאלאָווסקי, 13 סטאַמפּאָרד הילל, אלא, שכדרך הקטלוגים, הם ביוקר ביותר.
 ומטובו — שמי שהוא יקנה שני החלקים הנ"ל וישלחם לכאן בהקדם, אם על
 ידי נוסע, או בדואר-מכתבים (אבל לא — באוויר), ומובן שהכריכה יכולה
 להיות פשוטה. וידוע פסק חז"ל התורה חסה על ממונם של ישראל. ות"ח מראש
 על טרחתו בהנ"ל.

בברכה לבריאות הנכונה בגו"ר

מ. שניאורסאהן

וכן השארית יודא: י"ל לאחר זמן ע"י רבינו — קה"ת, תשי"ז.
 קונטרס לבי ניסן: ה'תש"ח (קונטרס נה). נדפס לאח"ז בסה"מ ה'תש"ח ע' 129 ואילך.
 מכי המוסג"פ להר"ד: לה"ר דוד בראַוומאַן. — כפה"נ הוא הנדפס באג"ק שם.

ב

מצילום האגרת. נדפסה בקונטרס "נלכה באורחותיו" ע' 122.
 מוהרב"צ שי שדי"ר: מוה"ר בן ציון שם-טוב, לונדון. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ז
 אגרת יקסח, ובהנסמן בהערות שם.
 פסק חז"ל התורה חסה על ממונם של ישראל: ר"ה כז, א. וש"נ.

ג

בי"ה. טז' אייר תשט"ו
ברוקלין

שייב הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר שמואל מנחם מענדל שי

שלום וברכה!

מאשרים בזה קבלת מכתבו מז' אייר להמזכירות עם המוסג"ב. וכבר נענה על זה טרם נתקבל המכתב שלו, במכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א שבטח הגיעו, וכן בהמענה ע"ש צעירי אגו"ח בירושלים עיה"ק ת"ו.

ב) בהנוגע לנוסח הקבלות. הנה יש להציע על האסיפה עלי' נכתב במכתב הני"ל — שאפשר יהי שם כללי: צעירי אגו"ח בירושת"ו. מחלקה להצלת הנוער וכו', ועד"ז בהנוגע לשאר המפעלים.

ג) ראינו כ"פ מכ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר בענינים הדרושים לא התחשב כלל עם הוצאות הכרוכות בזה, ואם לא הי' בקופה לווה מבלי התחשב עם הסיכויים ובלבד שיבוא הדבר לפועל. משא"כ בדברים שלא ראה הכרח בזה — הנה העיר לפעמים תכופות על בזבוז דסכום פעוט אפילו. וכמו שהעיר לאחדים מערי השדה הסמוכות דכאן שהיו רגילים לשאול שאלותיהם ע"י הטלפון, וציווה למסור להם שתספיק כתיבת מכתב — כי התורה חסה על ממונם של ישראל. והי"ה בנוגע למכתבים שכותב שרובם ככולם שולחם אכספרס, וכולם ממש בדואר אויר, אף שאין הכרח כלל שיהי' דוקא אכספרס שאין חילוק אלא ביום ויומים, ודו"ח וכיו"ב הנה לא תמיד נצרך אפילו השילוח בדואר אויר.

בכבוד וברכה

א. קווינט, המזכיר

ג

מוה"ר שמואל מנחם מענדל: ש"ס, ירושת"ו. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ז אגרת ירצט (ע' ש), ובהנסמן בהערות שם.

וכבר נענה .. במכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א: אג"ק חי"א אגרת ג'תמת.
בהמענה ע"ש צעירי אגו"ח בירושלים עיה"ק ת"ו: אג"ק שם אגרת ג'תעת.
התורה חסה על ממונם של ישראל: ר"ה כז, א. וש"נ.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילד **מנחם מענדל** שיחי

ליום הולדתו חג הגאולה, י"ב תמוז

וליום הכנסו בבריתו של אאע"ה

י"ט תמוז, ה'תשע"ב

ולזכות אחותו חי' **מושקא** שתחי

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הת' **בנימין** וזוגתו מרת **רבקה רחל** שיחיו **פדרמן**

ולזכות זקניהם שיחיו